

Seminaarien ja kansainvälisten konferenssien valtionavustuksen hakuun muutos

Tieteellisten seurain valtuuskunta on kahtena vuonna tehnyt päätökset tieteelliseen julkaisutoimintaan ja kansainväliseen toimintaan osoitetun valtionavustuksen jakamisesta. Kevään aikana on käyty neuvotteluja myös kotimaisten seminaarien ja kansainvälisten konferenssien järjestämiseen osoitetun määrärahan delemoisesta valtuuskuntaan. Nämä avustukset ovat haettavissa kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä.

Suunnitelman mukaan lokakuussa 2007 hakemukset tehdään Suomen Akatemialle kuten aiemminkin, mutta päätösten valmistelu ja myöntöpäätökset tehdään valtuuskunnassa. Kevästä 2008 lähtien hakemukset jätetään Tieteellisten seurain valtuuskuntaan. Päätökset tekee valtuuskunnan hallitus. Hallituksessa esteellisiä olisivat ne hallituksen jäsenet, jotka kuuluvat kyseisten seminaarien järjestelytoimikuntiin tai järjestävän organisaation (yliopiston laitos, tieteellinen seura yms.) johtoon. Sen sijaan seuran jäsenyys tai virka kyseisellä laitoksella ei ole este.

Tiedekeskus Heureka kotouttaa maahanmuuttajia

Tiedekeskus Heureka kutsui Vantaalla asuvat maahanmuuttajat perheineen ja ystävineen tutustumaan tiedekeskukseen toisena pääsiäispäivänä. Etukäteen oli koulutettu ohjaajia, jotka opastivat vieraita seuraavilla kielillä: albaania, englantia, kiina (mandariini ja kanton), kurdi, serbokroatia, somali, suomi, turkki ja venäjä. Paikalle saapui yhteensä 2430 vierasta, joista valtaosa oli maahanmuuttajia.

Valtaisia suosio toivottavasti kannustaa Heurekaa jatkamaan tällaisia kutsuja; onhan pääkaupunkiseudulla muitakin kuntia. Tiedekeskuksen monikulttuurisuuspäivän suosio osoittaa mainiolla tavalla, että tiede on kansainvälistä, samat luonnonlait ja tieteelliset tutkimusmenetelmät koskevat ja koskettavat kaikkia.

Tunnustusta suomalaisille tutkijoille

Suomalainen Tiedeakatemia on myöntänyt vuoden 2007 kunniapalkinnon professori **Matti Ris-saselle**, joka on ollut viime vuosina suomalaisen anglistiikan näkyvimpiä hahmoja. Hän alkoi 1980-luvun puolivälissä luoda yhdessä edesmenneen professori Ossi Ihalaisen kanssa sekä keskiaikaisia että moderneja tekstejä sisältävää tietokonepohjaista tekstikokoelmaa, josta pian tuli maailmankuulu *Helsinki-korpus*. Sen käyttö innosti niin suomalaisia kuin ulkomaalaisiakin tutkijoita. Paljolti korpuksen ympäriltä alkanut laaja projektityöskentely johti 15 vuotta myöhemmin Suomen Akatemian rahoittamaan VA-RIENG-huippuyksikköön. Professori Rissanen on edelleen mukana ja tutkii erityisesti "linkkaussanojen" (linking words) eli prepositioiden ja konjunktioiden käyttöä muinaisenglannista nykypäivään.

*

Suomalaisen Tiedeakatemia joka kolmas vuosi jaettava Kalevala-palkinto annettiin filosofian tohtori **Lotte Tarkalle** Helsingin yliopistosta tunnustuksena hänen väitöskirjastaan "Rajarahvaan laulu. Tutkimus Vuokkiniemen kalevalamittaisesta runokulttuurista 1821–1921" (Helsinki: SKS 2005, 534 s.).

*

Germaanisen filologian professori **Irma Hyväri-selle** on myönnetty Saksan akateemisen opiskelijaj- ja opettajavaihtojärjestön DAAD:n vuoden 2007 *Jakob ja Wilhelm Grimm* -palkinto. Palkinto myönnetään vuosittain ansioituneelle ulkomalaiselle tieteenharjoittajalle tunnustuksena tutkimus- ja opetustoiminnasta sekä kansainvälisen yhteistyön edistämisestä germaanisen kieli- ja kirjallisuustieteen, saksan maantuntemuksen ja kulttuurien välisen vuorovaikutuksen alalla.

Suomalainen tutkimus on kansainvälistä myös humanistilla aloilla, kun usein korostetaan erityisesti luonnontieteiden ja lääketieteen universaalisuutta.

*

Suomen Tiedeseura myönsi Tiedeseuran merkittävimmän palkinnon, *Professori E.J. Nyströmin palkinnon* akatemiaprofessori **Ilkka Hanskille** (Helsingin yliopisto) arvokkaasta työstä eläintieteen alalla. *Professori Theodor Homénin palkintoja* jaettiin kaksi: Helsingin yliopiston fysiikan professori **Jorma Tuominiemelle** ja professori **Henrik Liliukselle**. Kahdelle ansiokkaalle lukion opettajalle jaettiin 5000 euron palkinnot innostavasta opetuksesta: Gymnasiet Lärkanin fysiikan lehtori **Jonas Waxlaxille** ja Joensuun lyseon lukion historian ja yhteiskuntatieteen lehtori **Hannele Raville**. *Ruth ja Nils-Erik Stenbäckin säätiön* apuraha annettiin FK **Mikael Johanssonille**.

*

Akatemiaprofessori **Markku Kulmalalle** on myönnetty kansainvälinen ilmakehätieteen tunnustuspalkinto. Hän saa *Bjerknesin mitalin* pioneerityöstään aerosolifysiikan alalla erityisesti tutkimuksistaan ilmakehän aerosolihiukkasten muodostumisesta ja ilmakehän ja biosfäärin vuorovaikutuksista. Hän on ollut luomassa uutta maa-ekosysteemin meteorologiaksi kutsuttua poikkitieteellistä tutkimusaluetta. Palkinnon myönsi geofysiikan tutkijoiden kansainvälinen järjestö EGU (European Geophysical Unionin) kokouksessaan Wienissä 18.4.2007.

Kulmala on Helsingin yliopiston aerosoli- ja ympäristöfysiikan professori. Hän johtaa sekä kansallista että pohjoismaista huippuyksikköä, joka tutkii ilmakehän koostumuksen ja ilmaston muutoksen fysiikkaa, kemiaa ja biologiaa. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää ilmakehän aerosolihiukkasten syntyyn liittyviä mekanismeja, ja soveltaa niitä ilmastomuutoksen ymmärtämiseen.

Pyhät hullut

Tämän numeron artikkelia venäläisen kirjallisuuden mielipuoleten päiväkirjoista sivuaa ja taustoitaa tavallaan tuore väitös Joensuun yliopistossa. **Elina Kahlan** *Life as Exploit: Representations of Twentieth-Century Saintly Women in Russia* (Elämä kilvoitteluna: 1900-luvun pyhien naisten representaatioita Venäjällä) keskittyy erityisen vähän tutkittuun ryhmään: pyhiin naisiin.

Neuvostoaikana naisten merkitys uskonnollisessa elämässä kasvoi ja uskonnollinen elämä

naisistui. Vaikka ateistinen valta tuhosi kirkon instituutiot, se ei kyennyt eliminoimaan Kristuksen tähden houkkia – ”pyhiä hulluja”, jotka toimivat parantajina, ennustajina ja esirukoilijoina ja elivät yhteiskunnan marginaalissa. Useat neuvostoajan kanonisoidut naispyhät ovat juuri näitä houkkia.

Venäjän nykykulttuurin ja erityisesti pyhien elämäkertojen alaan liittyvä tutkimus käsittelee 1900-luvulla eläneiden ortodoksinaisten elämäkertoja ja heidän omaa itseilmaisuaan, uskonnollisia kuvia ja kirjoituksia. Uudet pyhien elämäkerrat ja ikonit ovat olennainen osa uutta massakulttuuria, jossa pyhä ja maallinen kietoutuvat yhteen.

Taistelu Taideteollisesta

Raimo Sailaksen vedättämässä huippuyliopistohankkeessa on outo sivumaku. Niukkojen resurssien korkeakoulumaaailmaa kohtaakin yhtäkkiä onnenpotku: kuin maasta polkaistaan yltäkylläinen rahoitus kolmen korkeakoulun muodostamalle pakkoliitokselle – yhtenä ehtona, että instituutioita koskeva päätösvalta siirretään yliopiston ulkopuolisille tahoille.

Taideteollisen korkeakoulun osalta hanketta vastustavaan vetoomukseen kertyi tuhansia alan vaikuttajien ynnä muiden kansalaisten allekirjoituksia alkaen **Aki Kaurismäestä** ja **Pirjo Honkasalosta Kalevi Ahoon, Inari Krohniin** ja **Jyrki Siukoseen**. Opetusministerille luovutettavassa vetoomuksessa sanotaan muun muassa:

”Taideopetuksen siirtäminen taloudellista kilpailukykyä painottavaan yliopistoon on valtava kulttuuripoliittinen päätös, joka vaikuttaa taiteen asemaan koko yhteiskunnassa. Silti huippuyliopiston suunnittelussa ei kuulu lainkaan taiteen edustajia. Taideteollisessa korkeakoulussa ei käyty ennen raportin laatimista avointa keskustelua eikä korkeakoulun hallitus ole missään vaiheessa kysynyt koulun osastojen kantaa yhdistymiseen, ainoastaan hankkeen jatkokehittelyyn.

Uudistuakseen taide vaatii ympäristön, jossa sitä ei välineellistetä minkään ulkoisen tavoitteen palvelukseen. Ja yhteiskunta tarvitsee taidetta, joka voi elää taloudellisten tehokkuusvaatimusten ulkopuolella, vapaana muuntumaan ja kommentoimaan ympäristöä taiteen lähtökohdista.”